

rinnan teollisuuden kehityksen kanssa ja niinpä me saimmekin nähdä sen järjestöaineksen, joka luulj kaikki tietävänsä, kyllästyneenä hajottavan loput-

kin järjestösuojuksista ja nyt sitten näimme sen muuttavan entistäkin epätoivoisempana toisille teollisuusaloille — parempaa hakemaan. — J. V.

Taloudellinen kehitys Yhdysvalloissa

K. Comannin, C. D. Wright'in ynnä muiden mukaan kirjottanut M. HAHN.

(Copyright by M. Hahl 1920.)

(Jatkoa edelliseen numeroon.)

PIEDMONTIN ASUTUS. Vuoteen 1716 Piedmontin alue ja Blue Ridgen ja Alleghaniesin välillä oleva suuri alanko eivät olleet asutettuja. "Kultaisen hevosen kengän ritarit", kaikkiaan viisikymmentä herrasmiestä, alkoivat kuljettamaan uutisasukkaita tälle alueelle. Irlantilaisia ja skotlantilaisia ajettiin Ulsterista Amerikkaan samalla tavalla kuin ennen oli ajettu puritaaneja seitsemännellätoistavuosisadalla. Parlamentin päätöksillä heidän villa- ja liinakangas teollisuutensa ensin tuhottiin, vuotena 1681, ja 1704 heitä alettiin vainota uskonnon nimessä, heiltä kiellettiin siviilivapaudet, ja he olivat pakoitettuja etsimään vapautta meren toiselta puolelta. Satoja tuhansia irlantilaisia tuli uuteen maahan vuosien 1730 ja 1770 välillä. Pennsylvanian asukkaista oli vuotena 1770 yksi kolmasosa irlantilaisia. Mutta kun he eivät löytäneet vapaata maata lähellä maihinousupaikkaansa, kansanvaellus alkoi edellämainittuun paikkaan Virginiassa ja Virginian eteläisimpään uutisasutukseen ja myöskin länteen päin Tennesseeen rajoille.

Näistä uutisasukkaista ei luonnollisestikaan voinut tulla tupakkaparooneja, he kun olivat tavallisia työläisiä ilman pääomia ja luottoa Englannissa. He alkoivat viljellä viljaa ja kasvattaa karjaa omiksi tarpeikseen. Ja päästyään alkuun ryhtyivät he kauppatavaraksi tuottamaan raakoja vuotia sekä parkittua nahkaa, puutavaraa, tärpähtiä, hammppua ja pellavaa. Sellainen viljelys kannatti kuitenkin vain "sivistyneellä" työvoimalla, eikä voinut tulla kysymyksenäkään orjien hankkiminen, vaikka olisi ollut varojakin sellaiseen. Senpätähden nämä maatilat eivät päässeet paisumaan suuriksi, vaan kestivät sellaisina mitä omalla väellä voitiin viljellä.

Näistä uutisasukkaista alkoi muodostua todellinen talonpoikaissluokka. Itse he valmistivat kaiken mitä talossa tarvittiin, vaatteet, jalkineet, työkalut, huonekalut ynnä muut elämän välttämättömät tarpeet, samoin kuin Uuden Englannin uutisviljelijät.

CAROLINASSA JA GEORGIASSA oli ilmanala samallinen kuin Virginian tupakka-alueillakin, mutta vielä enemmän olivat näiden siirtolain alueet malarialuumeen pesii ja ilma oli kuumempi kuin Virginiassa. Näissä siirtoloissa viljeltiin pääasiallisesti riisiä. Työ riisiviljelyksillä kuten tupakka-alueillakin oli sellaista, että valkoinen työläinen ei sitä kestänyt voittoa tuottavasti, ja mustien orjien tehtäväksi jäi raivata nämäkin alueet sivistykselle ja viljelykselle. Kuumasti paahattavassa auringon paisteessa orjat seisoiivat polviaan myöten mudassa ja kurave-

dessä raivatessaan Carolinan ja Georgian soita ja rämeitä riisipelloiksi, myrkyllisten kaasujen täyttäessä heidän hengityselimensä. Mustia orjia kuoli joukottain näiden alueiden raivaustöissä. Lisäksi riisiviljely ei tarjonnut niin suurta voittoa kuin tupakkaviljely, ja sentähden orjalaumoilta koetettiin kiskoa mahdollisimman paljon tuottaakseen herrallensa mahdollisimman suuret voitot.

Vapaa uutisviljely ei niinä aikoina voinut tulla kysymykseenkään Carolinan ja Georgian epäterveellisillä alueilla. Europalaiset eivät kestäneet ilmanalan myrkyllisyyttä.

Etelä-Carolinaan tuotiin riisi vasta setsemännentoista vuosisadan viimeisellä neljänneksellä, mutta ennen kahdeksannentoista sadan loppua oli se niin laajalti viljelty, että riisin vienti muodosti Etelä-Carolinan ulosviennistä suurimman osan.

Yhä laajemmaksi paisuva riisinviljely aiheutti myöskin valtiollista lautua olevia väärinkäsityksiä ja selkkauksia siirtolan ja Englannin välillä. Englannissa oli ensiaikoina riisin kysyntä pieni, ja sentähden amerikalaista riisiä vietiin Espanjaan, Portugaliin ja muihin Europan maihin, ja siellä sitä käytettiin rinnan englantilaisen vehnän kanssa, ja se sai kateutta aikaan englantilaisissa kauppiassa.

Riisin sijaan englantilaiset kauppiat ja tehtailijat olisivat tahtoneet Carolinan suurviljelijäin viljelevän silkkinmatoja ja tuottavan raakaa silkkiä, jota niin kipeästi tarvittiin englantilaisissa silkkikutomoissa. Mutta etelän voitontavoittelijat pitivät silkkiviljelystä arveluttavampana kuin riisin viljelystä ja englantilaisten vetoomuksista huolimatta heitä ei saatu viljelemään silkkinmatoja.

INDIGOVILJELYS. Seitsemännentoista vuosisadan loppupuolella pääsi melkoiseen voimaan indigo-viljely. Vuotena 1741 ensikerran istutettiin indigoa Ashley-joen alueelle, ja viittäkymmentä vuotta myöhemmin tuli sen viljelys niin huomattavaksi, että ennen vallankumousta Etelä-Carolina lähetti vuosittain puoli miljoonaa paunaa indigoa, ja hinta oli kahdesta vüteen shillinkiin paunalta. Yksi orja voi viljellä kaksi eekkeriä indigoa, ja eekkeri antoi keskimäärin kahdeksan paunaa tuola väriainetta, ja "talven" ajalla voi samasta maa-alasta saada jonkun muun sadon. Jos siis indigon hinta keskimäärin oli kolme ja puoli shillingiä pauna yhden orjan työllä voi orjan omistaja saada kahden punnan vuositulon yksistään indigoviljelykrestä ja kun maan saattoi toiseksi vuodeajaksi panna jotsin muuta kasvamaan, indigo-alueet tuottivat vielä suurempaa voittoa kuin tupakkaviljelys.

ETELÄ-CAROLINAN SISÄMAISSA oli metsää, joka oli hyvinkin arvokasta ja maaperä oli hedelmällistä laaksoissa. Siellä voitiin kasvattaa vehnää, hedelmiä ja juurikasveja ja pohjoisessa viljeltiin tupakkaa. Tupakka oli luonnollisesti voitokkaampaa viljellä kuin riisi ja yläköilmasto oli siedettävämpi valkoisen ihmisen asus kuin ranta-alangot. Senpätähden Etelä-Carolinan varsinainen uutisasukasvirta kulki yhä länteenpäin ja pohjoiseen päin. Varsinaista uutisasutussiirtolaistausta ei kuitenkaan ollut Etelä-Carolinan sisämaihin ennen kahdeksannentoista vuosisadan loppupuolta. Ensimmäiset uutisasukkaat saivat toimeentulonsa pääasiallisesti metsän tuotteilla: tervalla ja villieläinten nahhoilla. Ja sitte kun metsää oli aluksi raivattu, alkoi karjankasvatus saada alaa. Krjan kasvatus olikin täällä menestyksellistä. Yläkölaitumet olivat erittäin ravintorikkaita, joten mitään aidattuja erikoisia karjan laitumia ei tarvittu. Jo silloin pääsikin karjankasvatus sellaiseen vauhtiin, että tuhansittain eläimiä käsitteävät karjalaumat eivät olleet ensinkään harvinaisia.

Metsä oli täynnä arvokkaita puita ja villejä eläimiä, joet täynnä kaloja ja maaperä viljelykseen saatuna antoi runsaita satoja. Mutta kaikki nämä ihanuudet alkoivat näyttää vasta sitte lupaavilta kun uutisasukas oli päässyt niin pitkälle,

että hänellä oli asunto, joku ala maata raivattu ja oli saanut välttämättömiä elintarpeita senverran että voi antaa harjottamaan kauppatavarain tuotantoa, kuten tervan, nahkojen ja puutavaran tuottamista ja lihan tuottamista suolaamista varten.

Carolinkan sisämaissa orjien pitäminen ei ollut läheskään yhtä tuottavaa kuin alempana olevilla rannikkoseutujen riisi- ja tupakkaviljelyksillä. Sisämaassa kun ei voinut saada niin suuria aloja viljelykseen yhtä helposti kuin rannikkoseuduilla ja orjille elämäntarpeiden kulettaminen, joka tapahtui alkuperäisillä välineillä, vaati paljon suurempia kustannuksia kuin rannikkoseuduille samojen elämänvälineiden saaminen. Senpätähden täällä samoin kuin Virginian Piedmontissa luonnolliset olosuhteet sopivat parhaiten vain pienviljelijöille, jotka omalla työvoimallaan viljelivät maata ja tuottivat kauppatavroita vain sen mukaan kuin omat välttämättömät elämäntarpeet vaativat ja antoivat aikaa.

ENGLANTI EDISTÄÄ MUUTAMIA VILJELYKSIÄ. Läpi koko seitsemännentoista vuosisadan Englannin laivatelakkain raaka-aineet, kuten terva, hamppu ja puutavara suureksi osaksi tuotiin maista, joiden kanssa Englanti voi joutua sotaan milloin tahansa, ja sotaan joutuminen noiden maiden kanssa merkitsi Englannin laivatelakkain seisahdumista raaka-aineiden puutteessa. Senpätähden Englannin hallitus mielellään olisi nähnyt näiden välttämättömien raaka-aineiden tuonnin tapahtuvan omista alusmaistaan. Hallitus koettikin edistää näiden tavarain tuotantoa amerikalaisissa siirtoloissa takaamalla alimman hinnan muutamille tavaroille ja poistamalla näiltä tavaroilta tuontitullin. Hampuille taattiin kuuden punnan palkintohinta tonnille, vuotena 1702, ja siitä olikin seurauksena että Virginia vei vuosittain Englantiin tuhannen tonnia hampua ja samoin Maryland. Uuden Englannin siirtolat sensijaan eivät voineet tuottaa näitä tavaroita ulosvietäväksi, niiden omat laivaveistämöt kun tarvitsivat kaiken laivan rakennusaineen, mitä ne kykenivät tuottamaankin, lukuunottamatta puutavaraa, jota kyllä vietiin Uuden Englannin siirtoloista. Samana vuotena Englannin parlamentissa myönnettiin myöskin mastopuista yhden punnan palkintohinta tonnia kohti. Ja lisäksi Englannin hallitus alkoi huolehtia, ettei siirtolain arvokkaita metsiä tuhlatkaisi ja siinä tarkoituksessa kielsi nuorien petäjien kaatamisen sakon uhalla. Yleiset maanmittarit veloitettiin merkitsemään parhaat puut erityisesti kuninkaallisen laivaston tarpeiksi, ja näin merkittyjen puiden kaatamisesta oli sadan punnan sakko. Sellainen kiello ei kuitenkaan suuria käytännössä merkinnyt ja pikemmin antoi aihetta siirtolain ja Englannin välisen kiristymiselle kuin suojeli siirtolain metsiä. Edelleenkin haaskattiin metsää mielinmäärin ilman muuta rajoitusta kuin minkä työvoima asetti. Länsi-Indian saarille vietiin puutavaraa ja samoin myöskin Espanjaan ja Portugaliin ja vaihdettiin se siellä siirtoloissa tarvittaviin tavaroihin. Ja vaikka Englannin privy-Councili kielsi tämän kaupan tällä kiellolla, ei ollut mitään käytännöllistä merkitystä. Sentähden Englannissa toivottiin palkintohintojen — joita vuotena 1702 parlamentin säädöksillä annettiin ei ainoastaan hampuille ja mastopuille mutta myöskin tervalle ja pielle 4 puntaa tonnista ja kolme puntaa tonnille hartsille ja tärpätille — lisäävän näiden tavarain Englantiin tuontia. Tärpätin tuottaminen saikin palkintojen johdosta "jalat allensa". Yksistään Carolinasta vietiin Englantiin vuodessa 60,000 tynnyriä tärpättiä, ja seurauksena oli hinnan laskeminen yhteen kolmanteen osaan entisistä hinnoista. Pian oli englantilaisilla tätä tavaraa niin paljon, että he alkoivat lähettämään sitä toisiin Euroopan maihin. Samoin indigon kasvattamista koetettiin kiihottaa tarjoamalla palkintoa kuusi pencyä indigopaaunalta, ja vuotena 1748 alennettiin tulli siirtoloista tuodulle indigolle. ..Nämä

helputukset edistivät tuotantoa Carolinassa, mutta eivät vaikuttaneet mitään Uuden Englannin siirtoloissa. Tämä erilainen vaikutus siirtolain tuotantoon johtui yksinkertaisesti siitä, että etelän oli mahdollista suurentaa tuotantoaan, siellä kun käytettiin orjatyövoimaa ja orjien saanti oli sen ajan tarpeisiin verraten rajaton, mutta Uudessa Englannissa sensijaan ei voitu käyttää orjatyötä sanottavasti ja työvoiman saanti rajoitti Uuden Englannin tuotannon palkinnoista ja voiton toivoista huolimatta.

MAANVILJELYKSEN KEHITYS VALLANKUMOUSSODAN AIKANA. Brittiläisen kaupan lakkaamisesta seurasi muutamien maanviljelyksen yhteydessä harjoitettavien tuotantoalojen samoin kuin itsensä päätuotteidenkin tuottamisessa aisaahdusta vallankumoussodan edellä. Tärpätin tuotanto oli päässyt hyvään vauhtiin, mutta markkinain tultua suljetuiksi hinta luonnollisesti laski niin alas että tuotantoa täytyi vähentää ja useilla paikkakunnilla kokonaan lakkauttaa. Samoin oli indigon viljelyksen laita. Mutta nämä vahingot olivat vain tilapäisiä ja vähäisiä niiden markkinatilaisuuksien rinnalla joita toivottiin avautuvan sodan tuottaman valtiollisen ja taloudellisen itsenäisyyden kautta.

Kenties suurinta edistystä maatalouden elvyttämisessä merkitsee se vallankumoussodan aikaansaama seikka, että eri valtioiden lainlaatijakunnissa säädettyjä lakeja, jotka lopettivat kaikki feodalisen vuokrajärjestelmän jätteet. Tämän agitatorin alkajaksi sanotaan Thomas Jeffersonia, ja muodostui se agitatorin sittemmin puoluekysymykseksi erittäinkin etelän valtioissa. Käyttämättömän maan valtausoikeus oli ennen ollut rajaton kartoittamattomilla alueilla, mutta nyt se rajotettiin määrättyksi eekkeriluvuksi, niin ettei olisi mahdollista muutamilla anastaa kokonaisia valtioiden alueita yksityisomaisuudekseen. Tämä ei tietenkään estänyt maan anastamista, mutta kuitenkin asetti sille jonkunlaisia rajoja entiseen verraten.

Toiselta puolelta muutamat siirtolat, kuten Massachusetts ja New York, koettaessaan edistää maatalouden kehitystä antoivat tilaisuuden mitä suurimmalle maakeinottelulle ja huijaukselle. Ne myivät sisämaa-alueita suurissa paloissa maakeinottelijoille, jotka vuorostaan myivät niitä uutisasukkaille. Kaikki entiset Ontarion ja Eric-järvien pohjamaat myytiin tällä tavalla useammille maakeinottelijoille, jotka sitte kilvan koettivat haalia alueilleen uutisasukkaita. Siten syntyi pikkuuutisasutuskyliä sinne tänne näille viljaville alueille.

Hyvin vähän tiedettiin "jännestä" ennen vallankumoussotaa. Vain muutamia harvat pikkujoukkueet olivat tunkeutuneet metsästysmatkoillaan yli Alleghanyyuorten. London yhtiölle, joka asutti ensiksi Virginian oli kuninkaallisella luovutuskirjalla annettu alue joka ulottui merestä mereen. Mutta sellaisella omistusoikeudella oli virginialaisille sangen vähän merkitystä niin kauan kun ei kyetty asuttamaan sisämaata. Monongahelan ja Ohion joet ja niiden sivujoet tarjosivat kylläkin jonkunmoiset kulkutiet pitkälle sisämaahan, mutta niin kauan kun indiaaniheimot olivat voimakkaat ei ollut hyvä tunkeutua heidän alueilleensa. Ohion laaksossa oli kuitenkin indiaaneista vapaa alue. Yhdellä puolella olivat Iroquoisheimojen ja toisella puolella Cherokeeheimojen alueet, mutta välillä oli hyvä maaperäinen ja rikasmetsäinen alue, jota kumpikaan heimo ei hallinnut. Sinne oli silloin tällöin kulkeutunut muutamia retkeilijäkuntia, ja he huomasivat metsät olevan täynnä riistaa ja maan viljavaa. Sinne oli kuitenkin vaarallista kulku, jokien varilla kun voi milloin tahansa kohdata vihamielisiä indiaanijoukkoja. Vallankumoussodan aikoina kuitenkin alkoi yhä useamman mieli vetää länteen, ja siirtolain vallan laajentaminen länteenpäin olikin yksi vallankumoussodan syitä, vaikka vasta

vähemmän selvinneitä ja tunnustettuja syitä. Niin kauan kuin oli olemassa brittiläinen yliherruus mikään siirtola ei voinut laajentaa aluettaan muuten kuin brittiläisen vallan suostumuksella, ja suostumus ei ollut niinkään helposti saatavissa, sillä Englannilla oli omat suunnitelmansa kaikkiin asumattomiin alueisiin nähden.

Vallankumouksen alkamisvuotena ja koko vallankumouksen ajan siirtyi hiljainen uutisasukasten virta yhä syvemmälle länteen ja sisämaahan. Uutisasukasten pojat Uudesta Englannista ja osaksi etelästäkin lähtivät seikkalemaan länteen. Heihin liittyivät karkulaiset sotäväestä ja sotäväessä pelvelemisvelvollisuutta pakkoon lähteneet, idässä ja etelässä epäonnistuneet, rikolliset — kaikki ne alkoivat vaeltaa tuntemattomaan länteen, vapauteen ja valloittamattomien rikkauksien luo, alkamaan uutta elämää ja onnistumaan.

Kuvaavia ovat sen ajan yritykset uutisasutusten perustamisessa "villjin länteen". Jos maakeinottelijat koettivat pitää puoliansa niin toiselta puolelta eivät uutisasukkaatkaan aina katsooneet tarpeelliseksi pitää kauppoja juuri sellaisina kuin ne oli tehty. Kentuckyn ensimmäinen uutisasutus esimerkiksi otti itselleen maat ilman mitään korvausta. Muuan pohjois-carolinainen maanmittari, Henderson, oli hankkinut Iroquois-heimon kanssa tekemänsä sopimuksen mukaan laajan maa-alan Kentucky- ja Cumberland jokien väliltä. Ensinnäkin lähetti sinne kolmekymmentä miestä tekemään tietä, että uutisasukkaita voisi suuremmissa joukossa lähteä Kentuckyyn, ja keuhällä 1775 lähti sitte Henderson uutisasukkaiden kanssa paikalle. Hän avasi maakonttorin ja myi maita uutisasukaille neljän sadan eekkerin ja sitä suuremmissa kappaleissa. Hän toivoi luonnollisesti hyviä tuloja uutisasutuksen piakkoin alkavasta liikkeestä ja myöskin maksuina maista, joita oli uutisasukaille myynyt. Mutta nämä uutisasukkaat olivat niin "petollisia", että eivät olleet tietäkkeenkään maan maksamisesta sen jälkeen kun olivat saaneet maat haltuunsa ja asettuneet niille asumaan. Hendersonin yhtiö meni vararikkoon, mutta uutisasukkaat pitivät maansa, ja Virginian lajalaatijakunta antoi heille myöhemmin laillisen omistusoikeuden maihinsa tavallisen uutisasukkaan maakorvauksen suorittuana.

Samana vuotena perustettiin Kentuckyyn toisiakin siirtoloita. — Kaikki ensimmäiset uutisasukkaat asuivat paaluaidoilla ympäröidyissä kylissä, huolimatta siitä oliko heidän viljelysmaansa etempänä tai lähempänä kylää. Oli liiaksi turvatonta asua jokaisen erikseen omalla "konnullaan", koska indiaaneista suuri osa oli petoksilla ja muilla keinoilla saatu vihamielisiksi valkoisille valloittajille. Vuotena 1776 syntyikin Kentuckyssä julkinen hyökkäys uutisasukkaiden kimppuun. Englannin kuninkaan edustaja, Cameron sai yllytetyksi indiaaniheimon julkiseen hyökkäykseen uutisasukkaita vastaan ja siitä lähtien Kentuckyn uutisasukkaat saivat yhtenäisyyden olla indiaanien hyökkäyksien kohteena, kunnes he viimein saivat apua Virginiaasta ja kykenivät pakottamaan indiaanit rauhaan.

Englantilaisten vehkeily indiaanien avulla sai muuallakin uutisasutusseuduilla indiaanit hyökkäämään amerikkalaisten kimppuun. Detroitissa oleva englantilainen komentaja Hamilton varusti Iroquoisit aseilla ja lahjoi heidät hyökkäämään amerikkalaisten ulommissa asutuksia vastaan, ja silloin olivat kaikki sisämaan ja "lännen" uutisasutukset vaaranalaisina. Monet hyvään alkuun päässeet uutisasukaskylät hävitettiin ja poltettiin ja ihmiset teurastettiin, jos eivät ehtineet paeta.

Viimein George Rogers Clark ryhtyi perustamaan vapaachtoista vakituista joukkoa taistelemaan indiaanien kanssa. Tämän sodan seurauksena oli useampia rauhantekoja indiaaniheimojen ja amerikkalaisten välillä. Ja vihdoinkin Clarkin jou-

kot vallottivat englantilaisten hallussa olevan Fort Pitt-linnituksen, josta johtui että sekä pohjoinen sekä eteläinen Ohio joutui "koko maan kongressin" vallan-
alaiseksi. Rauhanteossa sitte vuotena 1783 Englanti luovutti Yhdysvalloille
"kaikki brittiläiset alueet suurien järvien ja Floridan välillä."

VALLANKUMOUSDODAN JÄLKEINEN AIKA. Vasta sitte kun vallankumous-
sota oli vahvistanut amerikkalaisten oikeuden kaikkiin brittiläisiin alueisiin etelä-
puolella suuria sisäjärviä ja kun vallankumoussodan yhteydessä käydyt intiaani-
sodat olivat ajaneet indiaaniheimoja yhä kauemmaksi länteen, alkoi varsinainen
kansainvaellus länteen päin. Heti rauhanteon jälkeisenä vuotena vaelsi Kentu-
ckyyh kaksitoistatuhatta heikilöä uutisasukkaiksi. Ensimmäisen Yhdysvaltain sen-
sukseen ottamisen aikana, 1790, siis viisitoista vuotta jälkeen ensimmäisen kent-
ckyläisen uutisasutuksen perustamisen, Kentuckyssä oli yli seitsemänkymmentä
tuhatta valkoista asukasta. Ja Tennesseeessä oli kolmekymmentäviisi tuhatta.
Kaikkiaan oli Mississippijoen laskevien jokien varsilla noin neljäsataa tuhatta
uutisasukasta vuotena 1790.

Pohjois-Carolina avasi valtion maakonttorin Wataugalaaksossa vuotena 1778
ja tarjosi siellä uutisasukalle maata. Jokainen "perheen pää" voi ottaa hal-
tuunsa 640 eekkeriä omalle nimelleen ja sata eekkeriä vaimolleen ja sata eekkeriä
jokaiselle lapselleen. Tällä keinolla ei ollut mahdottoman vaikeaa päästä "suur-
tilan omistajaksi". Hinta oli kymmenen dollaria sadalta eekkeriltä. Siis neljä-
henkilöinen perhe pääsi sadalla dollarilla tuhannen eekkerin omistajaksi. Hinta
voitiin maksaa rahalla tai palvelu sitä vastaan sotaväessä.

Toisetkin valtiot asuttivat sisämaitaan samoilla keinoilla. Virginia antoi
Kentuckyyn siirtyville neljän sadan eekkerin kappaleita kahden dollarin viiden-
kymmenen sentin hinnalla sadalta eekkeriltä ja ehdolla että tuli rakentaa maalle
talo ja kylvää maissia vuoden sisällä. Jokainen joka voi osottaa täyttäneensä eh-
dot sai oikeuden ottaa, jos halusi, tuhannen eekkeriä lisää neljäkymmenen dol-
larin hinnalla sadalta eekkeriltä.

Kaikille Clarkin indiaanisodan "armeijan" miehille annettiin palkkioksi kolme
sataa eekkeriä maata Ohion rajalta.

Näin suurina uutisasutusvuosina oli vielä yleisesti vallalla vanhat "kommu-
nistiset" tavat. Uusi tulokas ensiksi teki itselleen hirsitalon, kiireimmässä tapauk-
sessa pyöreitä hirsistä. Sellaisen tekeminen ei ollut monien viikkojen asia, sillä
se tehtiin kylän yhteisillä voimilla. Seuraava kiireellinen tehtävä oli raivata
maata maissiviljelykselle, ja usein sekin suoritettiin yhteisin voimin. Ja silloin
olikin uutisasukas suorittanut siitä välttämättömästä, mitä hänellä piti olla niillä
alueilla, joissa maan omakseen saamisen ehtona oli vuoden sisällä rakennuksen
laittaminen ja maissin kylvetyksi saaminen.

"Lännellä" olivat myöskin luonnon karjalaitumet paremmat kuin Uuden
Englannin valtioissa. Uutisasukkaan siat ja karja voivat saada ruokansa "villistä
metsästä."

Maanviljelyksen tuotantovälineet näillä länteen siirtyneillä uutisasukkailla
olivat luonnollisesti samallaiset kuin oli ollut heidän edeltäjillään idässä ja Uuden
Englannin ensimmäisen sukupolven uutisasukkailla. Koko maassa ei ollutkaan vielä
sanottavammin kehittyneitä maanviljelyskoneita eikä niiden tuotantoa, ja sitäpaitsi
sellaisia oli perin vaikea kuljuttaa vaikeapääsyisiin uutisasutusseutuihin.

Käsityötä harjotettiin luonnollisesti maanviljelyksen yhteydessä. Jalkineita
tehtiin, kankaita kudottiin ja vaatteita valmistettiin. Aluksi kuitenkin oli tyyty-
minen jalkineissa helposti valmistettaviin mokkasiineihin ja pumpuli- ja pellava-

kankaita sai korvata pukinnahka, joka oli kotona muokattu ja vaatteiksi valmistettu.

“Omamalliset” nahka-tehtaat muokkasivat nahkoja, alkuperäiset jauhinkivet jauhoivat maissia, ja suuri helpotus oli kun missä voitiin laittaa vesivoimalla käypä mylly.

Näissä siirtoloissa oli myöskin muutamia käsityöläisiä. Satulaseppiä, seppiä, pyöräntekijöitä ja kirvesmiehiäkin seurasi yhä länteen päin etenevien uutisasukkaiden mukana. Huomattava kuitenkin on että sen ajan palkkityöläiset huomattavasti eroavat nykyaikaisesta suurkapitalistisen tuotannon palkkityöläisestä. Nämä palkkityöläiset olivat palkkityöläisiä vain niin kauan kunnes saivat muutamia kymmeniä dollareita säästöön ja löysivät sopivan paikan ryhtyäkseen uutisviljelijöiksi ja siten muuttuakseen luokastaan pois.

Rahaa oli perin vähän näissä sisämaahan siirtyvissä uutisasukaskylissä. Valankumoussotaan saakka koko amerikalaisen siirtolain rahavarat olivat kovin pienet, ja luonnollista oli että “lännelle” siirtyvillä ihmisillä sitä oli vielä vähemmän kuin vanhemmilla asutusseuduilla asuvilla. Niinpä verotkin maksettiin luonnossa. Cumberlandjoen varsilla olevissa kylissä oli verojen maksuun nähden määräys, että lailliseksi maksuksi on hyväksyttävä kun maksaja maksaa verosummasta puolet raavaanlihalla, tai sianlihalla, tai karhunlihalla tai metsänrüstalla, yhden neljännesosan maissilla, yhden kahdeksannesosan suolalla ja yhden kahdeksannesosan rahalla.

Heti ensimmäisenä vuosikymmenenä “itsenäisen kansan” syntyminen jälkeen liike länteen sai ennenkuulumattoman suuruuden. Siihen aikaan Alleghanyvuoriston tausta oli ollut vain enimmäkseen seikkailijain, metsästäjain ja itse itsensä indiaanistaistelijöiksi nimittäneiden tuntama alue. Nyt alkoi todellinen lännen asuttaminen ja yhä länteenpäin tunkeutuminen asutustarkoituksella. Ei ainoastaan uutisasukkaat, vaan rikkaimmatkin alkoivat muuttaa Kentuckyyn ja Tennesseeen perheineen, toivolla anastaa yhä suurempia rikkauksia haltuunsa. Muutto tapahtui nyt koko talouden kanssa, perheineen, huonekaluineen ja orjineen. Tämä synnytti sen kaikissa uutiasutusmaissa ominaisen liikkeen, että alkuperäiset raavaaja-asukkaat siirtyivät uusien tulokkaiden tieltä kauemmaksi sisämaahan ja antoivat tilat varakkaimmalle työvoimaa riistämään kykenevälle asutukselle. Tupakan viljelys ja karjankasvatus entisillä uutisasukkaiden mailla ja niihin liitetyillä mailla alkoi suuressa mittakaavassa. Köyhempiä uutisasukkaita tuli lännelle idän eroitetuista sotilaista, jotka eivät läheskään kaikki saaneet paikkaa idän vielä heikosti kehittyvässä teollisuudessa, ja europalaisia siirtolaisia alkoi tulla suuremmassa määrin, erittäinkin Irlannista, Englannista ja Saksasta.

Länteen virtaavan väkijoukon mukana luonnollisesti lähti liikkeelle joukko keinottelijoita. Näillä keinottelijoilla oli valtuuksia maa-alueisiin, joita he sitte myivät uutisasukkailla. Näillä herrasmiehillä oli valtuuksia maakappaleisiin, jotka voivat olla viidenkymmenen, sadan jopa viidensadan tuhannen eckkerin suuruisia. George Washington ei olisi sallinut niin huikeaa maakeinottelua — vaikka hänellä itselläänkin oli suuria maa-alueita hallussaan — esittä että maalle annettaisiin sellainen hinta ettei se olisi liian suuri todellisten uutisasukkaiksi aikovien maksaa, mutta olisi liiaksi suuri maakeinottelijoille saada suuria maa-alueita haltuunsa keinottelua varten.

Ohiojoen pohjoispuoli otettiin sitte liittovaltain hallituksen huostaan. Tämä alue oli ennen kuulunut yhteisesti Virginian, New Yorkin, Pennsylvanian, Connecticutin ja Massachusettsin siirtoloille, mutta oli jäänyt melkein asuttamattomaksi.

Siirtolat olivat tosin antaneet alueelta maita armeijasta eron saaneille sotilaille, mutta maata saaneet sotilaat katsoivat tuota omaisuuttaan samanarvoisena kuin jos heillä olisi ollut kappale kuuta. Alueella asusti voimakas indiaaniheimo ja brittiläiset Detroitissa, Sanduskysssä ja Miamissa olevista linnoituksistaan käsin yllyttivät indiaaneja olemaan aina sotajalalla tunkeutuvia amerikalaisia vastaan. Asian tällä kannalla ollessa alueen varsinaisesta asuttamisesta ei voinut olla puhetta ennen kun irtiaanien kanssa oli saatu sovinto. Se saatiin sillä tavallisella keinolla, jota jokainen valkoinen kansa on käyttänyt "kohottaessaan" alkuasukkaita. Liittohallituksen sotaväkeä lähetettiin taistelemaan indiaanien kanssa, ja vuotena 1784 heidät saatiin pakotetuksi rauhaan.

Sen jälkeen toimitettiin maanmittaus ja kartoittaminen ja maita ruvettiin antamaan uutisasukkaille. 640 eekkeriä tuli tällä uudella alueella tavalliseksi maatilan keskiko'oksi. Hintana oli dollari eekkeriltä ja maanmittauskustannukset lisäksi.

Tälle siirtolalle myönnettiin itsehallinto-oikeudet, siis tunnustettiin se uudeksi territoriksi vuotena 1787. Sen jälkeen osti Ohio-yhtiö alueelta maata puolitoistamiljoonaa eekkeriä Muskingumjoen suulta ja perusti Marietta-nimisen kylän. Samana vuotena osti Miami-yhtiö miljoonan eekkeriä maata ja perusti Cincinnatiin kaupungin.

Muutto tälle uudelle alueelle oli niin valtava että vuoden 1787 jälkipuoliskolla yhdeksän sataa venettä vaelsi alas Ohion jokea, ja kuljettivat ne kahdeksantoistatuhatta ihmistä, kaksitoistatuhatta päätä hevosia ja karjaa ja kuusisataaviisikymmentä kärryä.

Vuotena 1792 Ohio-yhtiön maalla oli 25,000 asukasta ja vuotena 1800 koko Ohion asukasluku oli 55,000 henkeä.

Ohiojoen pohjoispuolelle tullut uutisasutus oli kieltänyt orjuuden alueellaan, mutta Ohiojoen eteläpuolella sentsijaon oli orjuus sallittua. Kun Kentucky vuotena 1791 otettiin uutena valtiona liittovaltioiden yhteyteen valtion perustuslaki ei kieltänyt orjuutta.

IV

TEOLLISUUS.

Englannin tarkoitukset olivat ennenkaikkea saada siirtoloista tuloja mahdollisimman paljon tullien muodossa, joita enemmän tai vähemmän otettiin siirtoloista tuoduilta tavaroilta, ja saada raaka-aineita Englannin tuotannolle ja markkinoita valmiille tavaroille. Näitä tarkoituksia palvellessaan Englannin vallassa oleva luokka ei mitenkään edistänyt siirtolain teollista kehitystä muussa kuin raaka-aineiden tuotannossa. Englannin tavarain lähetys siirtoloihin voitti useimmissa siirtoloissa siirtolain tavarain lähetyksen Englantiin. Niin oli laita nimenomaan Uuden Englannin siirtolain. Ensimmäinen laiva, joka lähti viemään siirtolain tuotteita Englantiin (vuotena 1621) oli lastattu puutavaralla ja majavan-nahkoilla.

Yleensä laivarakennuksessa tarvittava tavara, kuten terva ja muut sellaiset olivat kaupaksi käypää, mutta niiden helpoilla kustannuksilla tuottaminen väheni sitä mukaa kuin metsän mielinmäärin haaskaamiselle tuli asettaa jonkunlaisia rajoja. Samoin myöskin turkkisien lähettäminen väheni vuosittain sitä mukaa kuin asutus lasjani, metsät tulivat raivatuiksi ja villieläimet hävitetyiksi. Majavan-

nakkain saanti oli lyhytaikainen, majavat kun pakenivat yhä etemmäksi asumattomiin seutuihin. Niinpä sitte useiden siirtolain kauppabalanssi kasvoi huomattavasti. Vuosien 1697 ja 1775 välinen kauppa Englannin kanssa osottaa seuraavat epätasaisuudet.

Vuosina 1697—1706 oli siirtolain tekemä kauppa Englannin kanssa tasassa, samoin vielä vuosina 1706 ja 1715 välillä ja vasta kymmenvuotiskaudella 1725—1735 siirtolain vienti Englantiin oli noin 250,000 puntaa suurempi Englannista tuontia. Vuosien 1735 ja 1745 aikana kauppa taas oli tasassa, mutta siitä alkaen balanssi rupeaa nopeasti nousemaan siirtolain vahingoksi. Vuoden 1750 vaiheilla Englannista siirtoloihin tuonti jo oli miljoonan puntaa suurempi vientiä, kunnes vihdoin vuosikymmenenä 1755—1765 Englannin tuonti siirtoloihin oli 10,000,000 puntaa suurempi siirtolain vientiä Englantiin. Siirtolat eivät kaikki olleet tasaväkisessä asemassa Englannin kauppaan nähden. Ainoat siirtolat, joiden vienti Englantiin oli tuontia suurempi jatkuvasti koko aikajakson 1697 vuoteen 1775 oli Maryland ja Carolina. Marylandin vuotuinen vienti Englantiin oli tuontia niin paljon suurempi, että se 1725 1755 välillä oli kaksi miljoonaa puntaa kymmenessä vuodessa. Kaikkein huonoimmalla puolella olivat Uuden Englannin siirtolat, joiden tuonti Englannista oli säännöllisesti suurempi, noutten se kymmenvuotiskautena 1765—1775 neljään miljoonaan puntaan. Siinä muuten yksi selitys Uuden Englannin vallankumouksellisuuteen. Selvemmin kuin toiset siirtolat Uuden Englannin siirtolat ja erittäin niiden nouseva porvaristo näkivät Englannissa riistäjän, joka ei itse asiassa antanut mitään takaisin, riisti vain mahdollisimman paljon siirtolaisia.

Turkiksien loppumista kuitenkin korvasi Uuden Englannin asukkailla jo ennemmin mainittu valaanpyynti. Mutta valaanpyynnistä tuleva vientitavara oli vain muutamien rantakyläen onnena. Sisämaassa asuvat uutisasukkaat eivät voineet saada mitään arvokasta vientitavaraa, jolla olisi ollut valmiit markkinat Englannissa. Ja toiselta puolelta sisään tuotavat tarvetavarat olivat hinnoissa paljon yläpuolella uutisasukkaiden maksukykyä. Englannista siirtolain lähetetty laivalastillinen tavaroita myytiin seitsemänkymmenen prosentin voitolla vuotena 1624.

VAATETEOLLISUUS.

Massachusettain siirtolan "Yleinen oikeus" koetti edistää vaatetavarain tuotantoa kotimaassa. Jo vuotena 1640 tuomareita kehoitettiin levittämään tietoja pellavan kasvatuksesta ja jalostamisesta ja valmistuttamaan kehruurukkeja ja opettamaan pojille ja tytöille kuinka kehrätään pellavaa ja myöskin pumpulia ja villaa. Vuotena 1656 kyläen edusmiehet kokouksessaan päättivät että jokaisessa perheessä tulee olla yksi kehrääjä, jonka toivottiin kehräävän vähintään kolme paunaa pumpuli- tai villalankaa jokaisena vuoden viikkona. Olipa tämän määräyksen laiminlyömisestä sakkokin, yksi shillinki jokaista paunaa kohti, joka jäi määrästä vähemmäksi.

Vaateteollisuuden oli kuitenkin vaikea päästä alkuun, koska tuotannon raaka-aineita ei vielä silloin ollut kotimaassa kylliksi ja ulkoa tuotuina olivat ne kalliita. Eurooppalaisista pellavaa tuotiin vuotena 1629 siirtoloihin viljeltäväksi, mutta "tuomarien" kehoituksista huolimatta se pitkiin aikoihin ei päässyt niin laajalti viljellyksi että olisi riittänyt antamaan kotimaisia raaka-aineita kylliksi. Pumpuli tuotiin Länsi-Indian saarilta, mutta sitä voitiin kehrätä langaksi ainoastaan sekoittamalla pellavaan, ja sittenkin oli se lähes käyttökelvotonta.

Villaa, kaikista kipeimmin tarvittavaa, vaatteiden raaka-ainetta ei voitu saa-

da Englannista, koska Englannissa jo siihen aikaan oli suuri kutomoteollisuus ja se tarvitsi kaiken villan mitä Englanti voi saada. Englannin hallitus vartioi englantilajista ja Englantiin ulkoa tuotavaa villaa aivan mustasukkaisella innolla, ettei sitä vain missään tapauksessa pääsisi ameriikkalaisiin siirtoloihin. Vieläpä Englannin hallitus kielsi lampaiden ja villojen maasta viennin kokonaan. Siirtoloissa oli ainoastaan muutamia lampaita siellä täällä, ja ainoa villan tuontipaikka oli Espanja.

Vuotena 1645 Massachusettsin "Yleinen oikeus" vetosi kyläkuntiin, että ne jokainen alueellaan ryhtyisivät edistämään lampaiden kasvatusta. Asukkaita kehoitettiin ostamaan ulkomailta emälampaita ja Englannista tulevat "uudet ystävät" kehoitettiin tuomaan lampaita tullessaan niin monta lammasta kuin mahdollista. Samaan aikaan Connecticutissa hyväksyttiin lakeja, joiden tarkoituksena oli edistää pellavan ja villan kasvatusta.

Sitä mukaa kuin saatiin vaatetuotteen raaka-aineita uutisasukkaat alkoivat tulla kykeneviksi valmistamaan itse vaatteensa ja kalliit englantilaiset vaatteet jäivät vähemmäksi.

Jokaisen maanviljelijän kyökki oli samalla työpaja, jossa naiset kehräsivät ja kutoivat sarssia, pellava- ja villakankaita. Ja seitsemännentoista vuosisadan loppupuolella jo vaatetuotanto oli Uudessa Englannissa kehittynyt niin pitkälle, että alettiin lähettämään etelän siirtoloihin ylijäämää, ja myöskin Länsi-Indian saarille.

Pennsylvaniassa tarjottiin palkintoja parhaimpien kankaiden kutojille ja Philadelphian kutojat saivat siitä yllykettä yrittää parhaansa kangastaituruuden alla.

ENGLANNIN HALLITUKSEN TOIMENPITEET SIIRTOLAIN TEOLLISEN KEHITYKSEN EHKÄISEMISEKSI.

Niin kauan kun siirtolat tuottivat kankaita ainoastaan omiksi tarpeikseen, kukin perhe kotituotannolla, Englannin hallitus ei ryhtynyt erikoisiin toimenpiteisiin siirtolain tuotannon ahdistamiseksi, mutta heti kun siirtoloissa alettiin kutoa hienompia kankaita ja tarjota niitä kaupaksi yleisille markkinoille Englannin kutomotehtailijat nostivat hälyytyksen siirtolain menestystä vastaan. New Yorkin itsevaltainen kuvernööri, lordi Cornbury, ilmoitti Englannin hallitukselle että Long Islandissa ja Connecticutissa asukkaat ovat perustaneet kutomotehtaita, ja "minä itse olen Long Islandissa nähnyt sarssia, joka on niin hyvin kudottu että se kelpaa kenen tahansa miehen puvuksi. Ja pian he alkoivat kutoa hienompia kankaita. Kuinka pitkälle tämä tulee olemaan Englannin palvelukseksi, jätän minä pätevempien tuomarien ratkaistavaksi." Ja kuvernööri lopetti raporttinsa toivomuksella, että Englannin hallitus tulisi väliin sitäkin suuremmalla syyllä, koska hallitus hyvin tietää "minkä lajin ihmisillä tämä maa on asutettu." Ja vuotena 1699 Englannin parlamentti sääsi lain, joka kielsi kaiken villatuotteiden viennin ulos ameriikkalaisista siirtoloista ja myöskin villatuotteiden lähetyksen siirtolasta toiseen. Tämä laki merkitsi sitä että siirtolain kutomoteollisuus ei saa kohota yläpuolelle kotituotannon asteen. Laki tahtoi sanoa, että joskin Uuden Englannin siirtolain sallitaan tuottaa vaatteita omiksi tarpeikseen he eivät sentään saa mennä niin pitkälle että riuksivat markkinoita englantilaisilta kutomotehtailijoilta niistä siirtoloista jotka eivät itse kyenneet tuottamaan vaatteitaan, niinkuin oli laita kaikissa etelän siirtoloissa.

Tämä laki ja vuotta myöhemmin villalle ylennetty tulli tekivät siirtolain vaateollisuuden kehittämisen mahdottomaksi kokonaiseksi vuosisadaksi.

NAHKATAVARAT.

Itse itsensä ylläpitäville siirtoloille nahka oli ollut vähäisemmästä merkityksestä kuin vaatetavarat. Nahkaa oli kylliksi siirtolain varastoissa, ja peuran ja kotieläinten nahat olivat jo aikaisiin käytettyjä kotituotannossa jalkineiksi ja muiksi välttämättömiksi esineiksi.

Ensimmäinen nahkatehdas perustettiin Lynniin vuotena 1629. Samana vuotena Plymouth-yhtiö lähetti Massachusettsiin yhden suutarin. Kyläkunta antoi tälle ensimmäiselle suutarille viisikymmentä sekkeriä maata ja 10 puntaa vuosipalkkaa, "korvaukseksi palveluksestaan".

Ensimmäinen kenkätehdas perustettiin Lynniin vuotena 1653, ja Lynn onkin pitänyt paikkansa aina näihin saakka yhtenä Amerikan suurempana kenkätuotantokeskuksena.

Riistäminen oli jo silloin melkoisen voimakasta alkavien tehtailijain laitoksissa. Vaikka siirtoloissa oli nahkurin raaka-aineita kylliksi, nahkatehtaat eivät kuitenkaan saaneet niitä mieleisillään hinnoilla. He maksoivat niistä niin vähän, että uutisasukkaat eivät viitsineet ottaa teurastamiensa eläimien vuotia talteen. Tätä asiaintilaa osottaa Massachusettsin "Yleisen oikeuden" vuotena 1640 tekemä päätös, jolla uutisasukkaat pakotettiin viemään jokaisen nahkan nahkurille valmistettavaksi. Laissa sanottiin, että koska "Yleisen oikeuden tietoon on tullut että siirtolat haaskaavat paljon vuotia, olkoon päätetty, että tästä lähtien kaikki vuodat, jotka eläinten teurastuksen kautta tai muuten tulevat käsiin, täytyy viedä nahkureille kahdentoista punnan sakon uhalla". Lakia valvomaan nimitettiin erityisiä nahkanetsijöitä jokaiseen kylään. Heidän velvollisuutensa oli nuuskia kuka kylässä milloinkin teurasti ja kuinka monta elukkaa tai ampuivatko metsän eläimiä, ja pitää huoli että asukkaat toivat kaikki teurastamansa eläinten nahkat nahkureille. Samalla kiellettiin raakojen vuotien lähetys ulos siirtoloista.

Tämän lain pakotus olikin niin vaikuttava, että jo vuotena 1650 Massachusettsissa valmistettiin jalkineita yli oman tarpeen ja alettiin niitä lähettämään toisiin siirtoloihin. Samoinkuin vaatteidenkin valmistus, jalkineidenkin valmistus oli alussa kotituotantoa, ja se tarjosi talven pitkeiksi illoiksi työtä perheen jäsenille uutisasukkaiden perheissä.

..Keuskussiirtoloissa niinkään nahkateollisuus kehittyi aikaisin omia tarpeita suuremmaksi osaksi tyydyttäväksi. Nahkasta ei tehty ainoastaan jalkineita, mutta myöskin takkeja, liivejä, polvihousuja ja myöskin sukkaa, erittäinkin palvelusväen tarpeiksi. Naisille valmistettiin hameita ja esiliinoja nahkasta.

HATTUTEOLLISUUS.

Ensiaikoina majava laumat antoivat siirtolaisille hyvän varaston hattujen raaka-aineita. Olipa tämä teollisuus niin pitkälle kehittynyt että Englannin parlamentti vuotena 1731 Lontoon hatuntekijäin vaatimuksesta tutki asiaa ja huomasi että kymmenen tuhatta hattua vuosittain oli tuotettu Uuden Englannin ja New Yorkin siirtoloissa. Bostonissa oli kuusitoista hattuliikettä, joista eräs oli niin suuri että tuotti neljäkymmentä hattua viikossa. Hattuja lähetettiin ei ainoastaan toisiin siirtoloihin, mutta myöskin Länsi-Intiaan, Espanjaan, Portugaliin ja Irlantiin, ja siellä ne tulivat markkinoilla kilpailijoiksi englantilaisen hattutuotannon kanssa. Seurauksena Englannin parlamentin tutkimuksesta oli, että siirtoloilta kiellettiin hattujen uloslähetys. Laissa sanottiin "hattuja ja huopaa, valmistettua tai valmistamatonta, ei saa lastata mihinkään laivaan, ei panna hevosen sel-

kään tai ajoneuvoille lähettääkseen sitä paikasta toiseen". Henkilö joka sellaista teki oli viiden sadan punnan sakon alainen jokaisesta yrityksestä. Vaikeuttaakseen hattuteollisuutta siirtoloissa päätettiin lisäksi että neekeri ei saanut työskennellä hattuteollisuudessa eikä valkoinenkaan joka ei ollut seitsemää vuotta hattutehtijän opissa. Tälläkin lailla oli tarkoituksena palvelu Englannin kauppiaiden ja käsityöpaikojen etuja, siirtolain kustannuksella.

Tämän säädöksen seurauksena luonnollisesti oli hattuteollisuuden kukistuminen ameriikkalaísissa siirtoloissa.

Etelän siirtolain tuotanto sensijaan ei mitenkään vielä silloin vahingoittanut Englannin kauppiaita ja tehtailijoita. Etelän suurtilalliset kasvattivat määrättyjä lajeja, tupakkaa, riisiä ja muita "raaka-aineita", he eivät antautuneet huomattavammin minkään teollisuuden harjoittamiseen. Muutamat etelän siirtolain lainlaatikunnat koettivat palkinnoilla ja kehotuksilla edistää, liinan, villan, hattujen ja muiden sellaisten tuotantoa etelän siirtoloissa, mutta kaikki kiihoituskeinot raukesivat turhaan, etelän orjatyö kun tuotti enemmän raaka-aineiden, tupakan ja riisin viljelyksellä. Vaatteita ei valmistettu suurtiloilla paitsi aivan vähäinen määrä karkeimpia orjien käytettäväksi. Muutamat "isänmaalliset miehet" panivat silloin tällöin protestejaan etelän toimetttömyyttä vastaan osottamalla kuinka etelän asukkaat tuottavat liinakankaansa, villa- ja silkkikankaansa, hattunsa ja jalkineensa Englannista, vaikka pellava ja hamppu kasvavat kaikkialla muualla maailmassa paremmin kuin Englannissa. Ja vaikka heillä, etelän suurviljelijöillä, on ääressään suuret metsät, he tuottavat Englannista kaikki puutuotteet huonekaluista keilapalloihin ja koivunvarpuluutiin saakka. Sellainen etelässä harjoitettu yksipuolinen tuottaminen oli täydelleen Englannin kauppiasten ja tehtailijain ja myöskin hallituksen etujen mukaista ja sentähden etelä oli etutilalla Englannin valtaherain silmissä ja pohjoista kohdeltiin "ansionsa mukaan."

RAUTATAVARAIN TUOTANTO.

Maanviljelysvälineitten, naulojen, ampuma-aseiden, ankkurien ja kettinkien hinta oli siksi suuri, että siirtolat jo aikaisin joutuivat aprikoimaan kotoisen tarpeen tyydyttämistä kotoisella tuotannolla. Raaka-aineiden saamista varten oli olemassa lukuisia soita ja lammikoita, joista voi saada alkuperäisilläkin keinoilla rautatuotannon raaka-aineita.

Niinpä sitte massachusettsilainen, John Winthrop, nuorempi, älysi tämän tärkeän alan tuottavuuden ja vuotena 1643 tuotti Englannista ammattimiehiä ja perusti lähelle Lynnä sulimon. Rautamalmia saatiin lähellä olevasta Sauguslammista, puuta puuhiltä varten ja vesivoimaa liikevoimaksi oli aivan vieressä. Pian tämä ensinäinen sulimo kykeni tuottamaan harkkorautaa seitsemän tonnia viid kossa ja kolita päästiin niin pitkälle, että malmin lajittelulaitos perustettiin vuotena 1648 ja pian seurasi valimon perustaminen. Niin oli laskettu perustus Yhdysvaltain rautatuotannolle, joka oli paisuva maailman suurimmaksi.

Samaan aikaan eräs Joseph Jenks, Hammersmithistä, Englannista, tuotu työläinen teki huomattavan parannuksen viikatteeseen, parannuksia sahalaitoksen koneisiin ja useisiin muihinkin sensikaisiin välineisiin. Näiden keksintöjen kautta Lynnin rautatehdas tuli huomattavaksi. Kaksikymmentäviisi vuotta siellä valmistettiin maanviljelystyökaluja kotitarpeiksi siirtoloille itäisessä Massachusettsissa. Mutta sitte Sauguslammien rautamalmin loppui, metsät loppui läheltä ja tuotanto ei kannattanut sillä paikkakunnalla.

Mutta Massachusettsin "Yleinen oikeus" luovutti Winthropille kolme tuhat-

ta eekkeriä maata Braintreeessä (lähellä nykyistä Quincyä) toivolla että rautateollisuus kehittyisi edelleen ottamalla rautamalmia Monontocot-joen varastoista. Mutta tämänkin malmi varasto oli loppuunkulutettu kymmenessä vuodessa ja tehdas lakkasi.

Suuremmoisimmin menestyvä oli vuotena 1656 Leonard-veljesten perustama rautatehdas Rayhamiin. Leonard-veljekset olivat ensin työläisinä Lynnin yhtiöllä, mutta sitte perustivat oman liikkeen ja menestyivät tämän teollisuusalan kehittämisessä.

Myöhemmin perustettiin rautasulimoita ja valimoita, Great Barringtoniin, vuotena 1731, ja Lenoaan vuotena 1765. Yhdysvaltain historian ensimmäisen vuosisadan Massachusetts oli lähes kaiken rautatuotannon keskus, vaikka toisissakin Uuden Englannin siirtoloissa oli rautatehtaita. Joseph Jenkins oli perustanut rautatehtaan myöskin Pawtuckettiin, Rhode Islandissa ja ja Winthropin tehdas oli muutettu Connecticuttiin, jossa alettiin tuottaa rautaa New Londonissa ja New Havenissa vuotena 1658.

Edistääkseen rautatuotantoa Massachusettsin "Yleinen oikeus" myönsi verovapauden kaikille henkilöille ja omaisuuksille, jotka liittyivät rautatuotantoon.

Connecticutin ylängöt osoittivat sisältävän verrattain arvokasta rautamalmia, ja pian olikin Litchfield Countiassa käynnissä rautakaivos, joka kykeni antamaan rautamalmia niin paljon että Connecticutin rautatuotanto voitti Massachusettsin tuotannon.

Naulojen ja nupien teko oli vielä täydelleen kotityönä. Uutisasukkaat harjoittivat laajalti naulojen ja nupien tuotantoa talvitöinensä. Sellainen naulatehdas oli alkuperäisen yksinkertainen laitos. Savupiipun lähettyville tehtiin pieni ahjo jonka ääressä perheen jäsenet takoivat nauloja ja nupeja talvisina päivinä. Nämä naulojen ja nupien takajat eivät kuitenkaan harjoittaneet tuotantoa omaan laskuunsa, mutta enimmäkseen työskentelivät jollekin lähinnä olevalle "kankirautatehtaalle", joka toi maanviljelijöille kankiraudan nauloiksi ja nupeiksi taotta vaksi, maksoi sovitun maksun tuhannelta ja myi sitten tuotetut tavarat. Parhailaan onnistuessaan mies takoi pari tuhatta naulaa päivässä, pienempiä nauloja nimittäin.

New Yorkin siirtoloissa rautatuotanto oli pysynyt jälessä Uuden Englannin rautatuotannosta. Vasta kahdeksannentoista vuosisadan puolivälin vaiheilla perustettiin New Yorkiin ensimmäinen rautatehdas Livingstoneen. Rautamalmi tuotiin New Yorkiin Connecticutin ylängöltä. Kuitenkin ennen vallankumousta keksittiin New Jersey Orange-Countin rikkaat malmivarastot ja alettiin niitä ottaa käytäntöön.

Magneettista rautamalmia ei kuitenkaan löydetty ennenkuin vuoden 1710 vaiheilla ja vasta sen löytäminen antoikin uuden sysäyksen rautatuotannolle. Tätä arvokasta malmia kaivettiin Highlannista ja kuljetettiin nahkasäkeissä hevosten selässä Passaic-joen varrella olevaan rautatehtaaseen. Kankirauta kuljetettiin samalla tavalla hevosten selissä yli Orangevuorien Newarkkiin myytäväksi. Passaic-joen tehtaan ja myöskin New Yorkin tehtaan tuotteita alettiin kuljettaa myöskin Englantiin. Kankirauta maksoi siihen aikaan noin kaksikymmentä puntaa tonni, ja oli se voitokasta vientitavaraa.

Samalta metallialueelta löydettiin kuparia, ja kupari suonien rikkaus oli niin suuri että ne antoivat kuparimalmia, josta maksettiin Englannissa 40 puntaa tonnista.

Pennsylvaniassa myöskin oli löydetty rautamalmia Delaware ja Susquohanna-

jokien varsilta, mutta Allegheni-vuoriston rikkaat varastot eivät tulleet löydetyiksi ennen yhdeksännentoista vuosisadan alkua. Pennsylvaniasta tehtyjen rautamalmilöytöjen johdosta Itä-Pennsylvanian asukkaat perustelivat sulimoita ja valoivat rautauuneja aikaisin kahdeksännentoista vuosisadan alussa.

Etelässäkin oli rautaa löydetty. Jo niin aikaisin kuin 1608 oli Jamestownia lähetetty rautamalmia Englantiin London-yhtiön toimesta, ja sillä oli saatu hyviä voittoja. Vuotena 1619 yhtiö lähetti ammattimiehiä rakentamaan rautatehdasta Virginiaan. Fallung Creekestä löydettiin rikkaita suomalmivarastoja ja sulimo rakennettiin Richmondiin. Mutta Indianien hyökkäyksessä vuotena 1622 laittoa hävitettiin ja sen työläiset tapettiin. Ja senjälkeen Virginiassa rautatuotantoa ei yritetty ennenkuin sadan vuoden perästä. Mutta vuotena 1760 oli Virginian rautatuotanto niin jaloillaan että Spotswoodin sulimossa tuotettiin sinä vuotena kuusi sataa tonnia harkkorautaa. Sulimoita rakennettiin Jamesjoen rannalle lähelle Richmondia ja myöskin lähelle Fredericksburgia. Suurin osa Virginian raudasta lähetettiin Englantiin harkkoina ja kankirautana. Virginian "lainlaatijakunta" (The House of Burgesses) koetti myöskin edistää rautatuotantoa myöntämällä laitoksille maita ja rakentamalla teitä rautatuotannon tarpeiksi.

Marylandin lainlaatijakunta niinikään julisti antavansa sata eekkeriä vapaata maata jokaiselle joka rakentaa sulimon ja pajan Marylandiin. Myönnytyä tehtiin 1719 ja pian oli Marylandissakin rautatehtaan alkuja.

Semaen aikaan kuin rautatuotanto siirtoloissa alkoi tulla huomattavammaksi Englannin rautatuotanto joutui raaka-aineiden puutteeseen. Sussexin rautamalmivarastot ja samoin myöskin puuhiilivarastot olivat Englannissa kulutetut, ja uusia luonnon rikkauksia ei siihen aikaan Englannissa vielä oltu keksitty. Sheffieldissä, Englannissa, olevien rautatehtaiden tarvitsemasta rautamalmista täytyi tuottaa suunnilleen puolet Ruotsista ja Venäjältä. Ja Englannin rautatehtailijat alkoivat arvella että raaka-aineita voisi saada halvemmalla Englannin amerikalaisista siirtoloista, ja he kääntyivät parlamentin puoleen tarpeellisen lainsäädännön vaatimuksella asian edistämiseksi. Toivottiin että se kaksikymmentä tuhatta tonnia, joka tarvittiin pitämään Englannin rautatehtaat käynnissä vuosittain saataisiin siirtoloista, jossa polttoaineet ja vesivoima olivat halpoja. Parlamentti sääsikin vuotena 1730 lain, joka teki kaiken harkkoraudan joka tuotiin siirtoloista Englantiin tullivapaaksi ja myöskin kankirautaa sai viedä siirtoloista tullivapaasti Lontooseen, mutta ei muihin brittiläisiin satamiin. Tämä tullivapaus lisäsi siirtolain harkkorautatuotantoa ja englantilaiset rautatehtailijat saivat raaka-aineita. Englantilaisten tehtailijain edut olivat kuitenkin turvattuja tässäkin tapauksessa sitä vastaan että siirtolat itse alkaisivat valmistaa ja jalostaa rautaa. Sillä samalla kertaa parlamentin laki sääsi, että mitään koneita raudan jalostamista varten ja sulimoita teriksen valmistamista varten ei saanut hänen majestettinsa amerikalaisiin siirtoloihin rakentaa. Rautatehtaat, joita oli jo perustettu raudan jalostamista varten, katsottiin yleisiksi paheennuksiksi. Tämä laki siis, kuten kaikki Englannin parlamentin laatimat "siirtolain etua valvovat" lait, yhdeltä puolelta edisti vain englantilaisten tehtailijoiden ja kauppiasten etuja sallimalla tuottaa siirtolain raaka-aineita, mutta ehkäisi kokonaan siirtolain oman tuotannollisen kehityksen rautatuotannon alalla.

TEOLLISUUDEN KEHITYS VALLANKUMOUKSEN JÄLKEEN.

Amerikka oli vallankumoussodan kautta voittanut, mitä se oli lähtenytkin voittamaan, vapaan kaupan ja teollisuuden kehittymismahdollisuudet. John Jayn

ennustus oli toteutunut. "Maailma oli avoinna ameriikkalaisille laivureille ja ameriikkalaisille maanviljelyksen, metsän, meren ja alkavien tehtaiden tuotteille." Jo sodan aikana tehtiin mitä voitiin. Pysyvä luonnollisesti tarvittiin ja niitä alettiin valmistaa East Bridgewaterissa, Springfieldissä, Cantonissa ja Eastonissa, Massachusettsissa. Terästä ampuma-aseisiin valmistettiin Lancasterissa, Pennsylvaniassa, ja Trentonissa, New Jerseyssä.

Sota pakotti kehittämään myöskin sellaisten tarveaineiden tuotantoa, joita ennen ei oltu juuri ensinkään omassa maassa tuotettu. Suolaa esimerkiksi ei voinut tuoda sodan aikana Portugalista ja Länsi-Indian saarilta, joista sitä ennen sotaa oli kuljetettu, ja sentähden täytyi ryhtyä suolaa hankkimaan omassa maassa. New Yorkin valtiossa, Onondaga kauntissa, olevista suolakaivoksista saatiin suolaa ja Uuden Englannin rannikolla yleensä valmistettiin suolaa kotitarpeiksi.

Kutomoteollisuuden oli myöskin pakko kehittyä omia tarpeita vastaavaksi sodan aikana. Armeijan vaatteet täydettiin kutoa kotona. Villatuotantoa kehitettiin kaikilla mahdollisilla keinoilla ja pian se saatiinkin jotenkuten kotoista tarvetta tyydyttäväksi, vaikka vielä vuotena 1765 villojen tuottaminen Amerikassa oli niin pientä, että New Yorkin kuvernööri kirjoitti siitä Englannin kauppakamarille, että "kaikki Ameriikan villat eivät riitä sukiksi maan asukkaille". Palkinnoita tarjottiin ja annettiin liinalangan kehruusta, liinakankaiden kutomisesta, sukien kutomisesta j.n.e. kiihoittaakseen tuotantoa. Teollisuuslaitosten perustamisesta ja uusien työvälineiden keksimisestä niinikään tarjottiin palkintoja ja yleisiä työhuoneita avattiin, joissa opetettiin erilaisia taitoja.

Yksi ensimmäisiä suurempia "tehtaita" perustettiin Philadelphiaan. The American Manufactory-niminen liike nimittäin perusti vaatetehtaan, jossa työskenteli noin viisisataa henkilöä. Tehtaan kuitenkin pysähdytti brittiläisten Philadelphiaan tulo, mutta kohta sen jälkeen kuitenkin perustettiin toinen philadelphialainen liike samaan paikkaan.

New Jerseyssä oli neljäkymmentäyksi "kangastehdasta". Kankaat kudottiin kotityönä maataloissa ja tuotiin tehtaisiin tampattaviksi ja silittettäviksi.

Sensijaan kun etelän orjaherrat olivat ennen tuottaneet orjiensa pumpulikan-kaat Englannista ne nyt oli pakko tehdä kotona, ja siten edistettiin kotimaista tuotantoa. Ylimysmieliset orjaherrat tosin vielä edelleenkin käyttivät ulkomaalaisia pukimia omien perheittensä jäsenillä.

(Jatketaan)

